

**UCHWAŁA NR / / 2023
RADY MIEJSKIEJ W DOBREJ**

-PROJEKT-

z dnia 2023 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2025 dla Gminy Dobra

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2025 dla Gminy Dobra w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Miejskiej w Dobrej

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2025 dla Gminy Dobra

Stosownie do przepisu art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu prowadzona jest w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zgodnie z przepisem art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii realizacja zadań dotyczących przeciwdziałania narkomanii jest prowadzona w ramach programu, o którym mowa powyżej.

Przedmiotem niniejszej uchwały jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2025. Program uwzględnia zadania gminy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak również cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Program jest odpowiedzią na występujące w społeczności Gminy Dobra problemy związane z piciem alkoholu, narkomanią oraz uzależnieniami behawioralnymi. Oparty jest na analizie danych z zakresu objętego programem oraz rekomendacjach Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program uwzględnia zasoby i środki, którymi gmina dysponuje, a jego głównym założeniem jest dalszy rozwój działań z obszaru profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych mających na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów oraz niwelowanie i zmniejszanie negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu oraz narkotyków.

Mając powyższe na uwadze podjęcie przedmiotowej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Tadeusz Gebler
/-/ Burmistrz Dobrej

Załącznik

do uchwały Nr /..... / 2023 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 2023 r.
w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2025 dla Gminy Dobra

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2024 - 2025 DLA GMINY DOBRA**

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Diagnoza problemu.....	3
3. Główne kierunki działania Gminy Dobra w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.....	7
4. Cele programu.....	8
5. Przewidywane efekty.....	9
6. Zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.....	9
7. Źródła i zasady finansowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2025 dla Gminy Dobra.....	14
8. Zasady wynagrodzenia członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	14
9. Realizatorzy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.....	14
10. Monitoring realizacji programu.....	15

1. Wstęp

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2025 dla Gminy Dobra zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r., jak i celami operacyjnymi dotyczącymi profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które są określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Przepisy te nakładają na gminy obowiązek prowadzenia działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych, czyniąc je zadaniami własnymi gminy.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w Gminie Dobra w postaci programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2025, który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia oraz zawiera zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Przeprowadzone ewaluacje poprzednich programów wskazują na zasadność kontynuacji działań w tym obszarze z rekomendacją wprowadzenia niezbędnych modyfikacji. Na te potrzeby odpowiada niniejszy Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2025 dla Gminy Dobra.

Program nawiązuje w swoich założeniach i jest zgodny z celami i obszarami priorytetowymi strategii rozwiązywania problemów społecznych. W strategii rozwiązywania problemów społecznych wymienione są dwa programy: program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii.

Po zmianie ustawowej ich rolę przejmuje jeden dokument – program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Działania wpisane w program pozwalają wypełnić zapisy strategii.

Doświadczenia pandemii Covid-19 pokazały, że szereg działań realizowanych na podstawie programu może być realizowane również w formie zdalnej z wykorzystywaniem narzędzi i komunikatorów internetowych oraz telefonu. W okresie największych obostrzeń związanych z przemieszczaniem się podczas epidemii była to jedyna dopuszczalna forma niektórych działań. Zapisy niniejszego programu umożliwiają jego realizację oraz finansowanie w sposób dostosowany do aktualnej sytuacji epidemicznej – w zależności od aktualnych przepisów i wytycznych sanitarnych.

Zakres realizacji programu był ustalany w procesie konsultacji z jego realizatorami.

Warto przypomnieć, iż po nowelizacji ustawy o zdrowiu publicznym w grudniu 2021 r. opracowywany jest wspólny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W ramach tych prac nastąpiło wspólne określenie celów i działań, a struktura zawartości programu pozostała ta sama. Program uwzględnia także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

W szczególności elementem gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

2. Diagnoza problemu

Diagnoza problemu narkomanii i nadużywania napojów alkoholowych w Gminie Dobra została dokonana na podstawie badania danych realizatorów programów profilaktycznych. Badania te umożliwiły zdiagnozowanie skali występujących problemów wśród środowiska lokalnego oraz poziomu oferty pomocowej świadczonej osobom potrzebującym wsparcia.

Na podstawie danych pozyskanych z gminnej komisji rozwiązywanie problemów alkoholowych dostrzega się stałą tendencję liczby osób, wobec których prowadzone jest postępowanie w sprawie nadużywania alkoholu. Gminna komisja ma uprawnienia w zakresie kierowania na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osoby, które swoim zachowaniem powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od zaspokajania potrzeb rodziny lub systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Postanowienie o zobowiązaniu do leczenia odwykowego zapada w trybie nieprocesowym i nie nosi charakteru wyroku sądowego. To znaczy, że w sprawie leczenia odwykowego, mimo zobowiązania, nie można zastosować prawnie żadnej kary (np. kary pozbawienia wolności). Funkcją społeczną instytucji zobowiązania do leczenia jest funkcją polegającą na instytucjonalnym motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej. Zobowiązanie nie ma charakteru przymusu w sensie przymusu prawnego ” nie ma możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania zobowiązanego w zakładzie leczniczym wbrew jego woli.

Jeżeli osoba zgłoszona na leczenie nie stawia się dobrowolnie na żadne wezwanie, ani przed komisją, ani na badanie przez biegłych, a zebrane informacje wskazują na uzależnienie od alkoholu, wówczas komisja kieruje do sądu rejonowego wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Z danych komisji wynika, iż nie zgłaszano przypadków nadużywania napojów alkoholowych przez osoby niepełnoletnie. Z danych punktu konsultacyjnego działającego przy komisji wynika, że w ubiegłym roku nie zgłosiła się żadna osoba/rodzic bądź członek rodziny zawiadamiający o problemie alkoholowym osoby nieletniej w rodzinie. Do komisji również nie wpłynęła taka informacja.

Od wielu lat prowadzona jest działalność profilaktyczna w szkołach funkcjonujących na terenie Gminy Dobra, polegająca na uświadamianiu młodzieży i dzieci o skutkach nadużywania napojów alkoholowych oraz zażywania środków psychoaktywnych.

W 2023 roku komisja nie powzięła żadnej informacji dotyczącej naruszenia art. 15 ust.1 pkt 1 i 2 oraz art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, czy też art. 208 Kodeksu Karnego.

Rozpowszechnienie używania substancji uzależniających w Polsce jest bardzo zróżnicowane. Istnieją szkoły i miasta, gdzie doświadczenia z narkotykami ma ponad 30% młodzieży szkolnej; istnieją takie, gdzie narkotyków praktycznie nie ma. W zakresie funkcjonowania form opieki nad osobami uzależnionymi należy zauważyć, że rozwój leczenia ambulatoryjnego w całym kraju jest niewystarczający.

W systemie opieki zdrowotnej dominuje stacjonarna rehabilitacja długo i średnioterminowa. Czas oczekiwania na detoksykację szpitalną jest ciągle długi i w wielu ośrodkach przekracza okres kilku tygodni. W publicznej służbie zdrowia nie ma praktycznie detoksykacji domowej. Istniejący system wymaga zatem zmian ukierunkowanych na zwiększenie efektywności leczenia i jego dostępności, opracowania standardów postępowania leczniczego i rehabilitacyjnego oraz zróżnicowania oferty rehabilitacyjnej.

Diagnoza zjawiska narkomanii w Gminie Dobra została oparta na analizie źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających na terenie gminy oraz realizacji programów profilaktycznych. Badania te wykazały, sporadyczne przypadki sięgania po narkotyki. Warto podkreślić, iż pedagodzy szkolni nie odnotowali problemu narkomanii występującego w domu rodzinnym dzieci i młodzieży szkolnej. W zakresie profilaktyki zjawiska narkomanii najczęstszymi działaniami wśród dzieci i młodzieży są lekcje wychowawcze podejmujące kwestię uzależnień, prelekcje dla rodziców oraz zajęcia profilaktyczne ujęte w szkolnym programie profilaktycznym.

Określając badania, jakie należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży i rodziców, w celu lepszego zdiagnozowania problemu narkomanii oraz skuteczniejszego niesienia pomocy ww. grupom, przedstawiciele środowiska szkolnego wskazywali na potrzebę edukacji rodziców w celu zwiększenia ich świadomości i pogłębienia wiedzy dotyczącej zjawiska narkomanii.

W celu przeciwdziałania zjawisku narkomanii placówki szkolne prowadzą zajęcia profilaktyczne. Przybierają one m.in. formę pogadarek dla dzieci i młodzieży na lekcjach wychowawczych, projekcji filmów edukacyjnych, zajęć warsztatowych prowadzonych przez specjalistów oraz wywiadówek profilaktycznych dla rodziców i szkoleń dla nauczycieli.

Na terenie szkoły organizowane są także spotkania profilaktyczne i prelekcje z przedstawicielami Policji, Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii oddział terenowy w Turku czy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W placówkach oświatowych proponowane są różne formy pomocy zarówno dla uczniów, jak i rodziców dotkniętych problemem uzależnień.

Młodzież oraz ich opiekunowie mogą uzyskać wsparcie w postaci indywidualnej rozmowy z pedagogiem szkolnym czy z psychologiem. Przedstawiciele szkół udostępniają uczniom i rodzicom niezbędne dane teleadresowe placówek i poradni specjalistycznych, które świadczą fachową pomoc w zakresie leczenia i rehabilitacji osób dotkniętych narkomanią. Wśród instytucji i organizacji, z którymi szkoły podejmują współpracę w zakresie przeciwdziałania narkomanii, wskazuje się:

- 1) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej,
- 2) Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Turku,
- 3) Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii oddział terenowy w Turku,
- 4) Komisariat Policji w Dobrej,
- 5) Centrum Zdrowia Psychicznego w Turku,
- 6) Poradnię Leczenia Uzależnień w Turku,
- 7) Sąd Rejonowy (Wydział Rodzinny i Nieletnich),
- 8) punkt konsultacyjny przy gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w Dobrej.

Istotnym działaniem jest organizacja spotkań z przedstawicielami Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii oddział terenowy w Turku, które mają charakter warsztatów, akcji informacyjnych połączonych z rozpowszechnianiem materiałów edukacyjnych (ulotek, biuletynów itp.) dotyczących tematyki narkomanii. Organizowane są również szkolenia dla pedagogów oraz konkursy dla dzieci i młodzieży. W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej uczniowie mogą korzystać z porad psychologów, a także brać czynny udział w warsztatach mających na celu integrację, naukę pozytywnych relacji oraz budowanie poczucia własnej wartości.

Współpraca z policją dotyczy głównie edukacji prawnej w zakresie odpowiedzialności nieletnich oraz organizowania prelekcji przybliżających uczniom konsekwencje podejmowania zachowań ryzykownych.

Istotne znaczenie z punktu realizacji programu ma opinia środowiska lokalnego na temat zjawiska narkomanii. Przygotowując program przeprowadzono rozmowy z przedstawicielami pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, oświaty, organizacji pozarządowych, oraz z mieszkańcami gminy. W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o wiedzę na temat przypadków używania narkotyków w gminie.

Zdecydowana większość przyznała, iż słyszała lub zna przypadki używania narkotyków w gminie, co należy uznać za zjawisko niepokojące. Jednak prosząc o opinię na temat skali problemu, większość zapytanych nie potrafiła jej określić, przy czym znaczna część uznała ją za niską. Identyfikując środowiska najbardziej zagrożone problemem narkomanii najczęściej wskazuje się dzieci i młodzież oraz rodziny dysfunkcyjne, znacznie rzadziej zjawisko to dotyczy osób pracujących, osób uzyskujących niskie dochody oraz bezrobotnych. Jako przyczyny sięgania po narkotyki w pierwszej kolejności wskazać należy: wpływ idoli lub grupy, w której się przebywa oraz chęć zobaczenia „jak to jest”. Przyczynami o mniejszym znaczeniu są natomiast problemy szkolne i rodzinne.

Oceniając dostępność narkotyków dla dzieci i młodzieży w gminie, należy założyć, że jest ona raczej łatwa. Obraz zjawiska narkomanii uzyskany dzięki badaniom przeprowadzonym wśród przedstawicieli placówek oświatowych i środowiska lokalnego dopełniają dane pochodzące z instytucji i organów działających w mieście. Wśród nich szczególną uwagę należy zwrócić na Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski w Dobrej, gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności punkt konsultacyjny, Komisariat Policji w Dobrej. Trudno jest wskazać dokładny powód sięgania po substancje psychotropowe, jednak do przyczyn można zaliczyć np. presja otoczenia, chęć zrelaksowania się, kłopoty z nauką, problemy emocjonalne czy brak dostatecznej wiedzy na temat działania określonych substancji, dlatego też ważne jest podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych zmierzających do zminimalizowania tego problemu oraz zwiększenia świadomości dotyczącego negatywnych następstw.

Zgromadzenie powyższych danych pozwoliło na dokonanie analizy problemu uzależnienia szeroko rozumianego. Nie oddaje ona jednak rzeczywistego wyobrażenia o dynamice występującego zjawiska chociażby z uwagi na to, że podmioty działające w tym obszarze mogły uwzględnić dane dotyczące tych samych osób.

Założenia programu kierowane są do wszystkich mieszkańców Gminy Dobra, w szczególności do osób dotkniętych i zagrożonych problemem narkomanii i alkoholizmu. Ponadto zadania te skierowane są do dzieci i młodzieży oraz instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów w powyższym zakresie. Działanie te są poddawane opinii i analizie przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych w Dobrej. Zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy oparte są w szczególności o zasoby instytucjonalne. Do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie uzależnieniom w gminie można zaliczyć grupy, instytucje i organizacje funkcjonujące na jej terenie lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób dotkniętych tym problemem. Poniższe zestawienie zawiera wykaz tego rodzaju podmiotów świadczących wsparcie ludności Gminy Dobra.

Nazwa jednostki	Adres
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej	ul. Wiatraki 13, 62-730 Dobra
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny w Dobrej	ul. Wiatraki 15, 62-730 Dobra
NZOZ Poradnia Leczenia Uzależnień „Pryzmat” w Turku	ul. Dąbrowskiego 7, 62-700 Turek
Komisariat Policji w Dobrej	ul. Dekerta 29, 62-730 Dobra
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Turku	ul. Kościuszki 6, 62-700 Turek
Centrum Zdrowia Psychicznego w Turku	ul. Łąkowa, 62-700 Turek
Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział Terenowy w Turku	ul. Konińska 4, 62-700 Turek

3. Główne kierunki działania Gminy Dobra w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i przeciwdziałaniem narkomanii należy do ustawowych zadań gminy. Zadania te określa ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Do ustawowych zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi należy:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Do ustawowych zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii należy:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Z dniem 1 stycznia 2022 roku na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostały przekształcone w Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, którego głównym zadaniem jest prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych realizowanych dotychczas przez PARPA i KBPN.

Zmiany w Ustawie wskazują także, iż realizacja zadań określonych w obowiązujących aktach prawnych prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata. Utworzenie jednego dokumentu stanowi lokalną strategię rozwiązywania problemów w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne, kadrowe, doświadczenie i wiedzę osób działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Założeniem niniejszego Programu jest kontynuacja zadań realizowanych w latach poprzednich oraz inicjowanie i podejmowanie nowych, ukierunkowanych na profilaktykę uniwersalną, selektywną i wskazującą.

4. Cele programu.

Cele przyjętego programu to:

- 1) Rozpoznawanie specyfiki problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Dobra. Rozpoznawanie potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu.
- 2) Kreowanie lokalnej polityki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, służącej zmniejszaniu aktualnych i zapobieganiu nowym problemom związanym z uzależnieniami, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.
- 3) Budowanie platformy współpracy interdyscyplinarnej z Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji w Dobrej, placówkami służby zdrowia, placówkami oświaty i kultury, organizacjami pozarządowymi oraz innymi placówkami opiekuńczo – wychowawczymi w sprawach wynikających z realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- 4) Modelowanie zdrowego stylu życia poprzez realizowanie we współpracy ze szkołami programów profilaktycznych.
- 5) Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.
- 6) Wspieranie realizacji szkolnych i środowiskowych imprez oraz programów profilaktycznych.
- 7) Kontrola rynku napojów alkoholowych, w kontekście przestrzegania zasad i warunków korzystania oraz podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.
- 8) Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii – współpraca z punktem konsultacyjnym, placówkami służby zdrowia gdzie osoby uzależnione i współuzależnione mogą uzyskać profesjonalną pomoc.

- 9) Stwarzanie alternatywnych, ciekawszych możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych m.in. poprzez zachęcanie do udziału w zajęciach sportowych i rekreacyjnych czy organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy.
- 10) Przeciwdziałanie narkomanii w Gminie Dobra poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej oraz udzielanie skutecznej pomocy osobom zagrożonym i dotkniętym problemem narkomanii.

5. Przewidywane efekty

- 1) Rodzice:
 - a) wyposażeni są w podstawową wiedzę dotyczącą prawidłowości rozwoju dziecka,
 - b) potrzeb psychicznych dziecka, warunków ich zaspokajania, umiejętności prawidłowej komunikacji z dziećmi i wyznaczania granic,
 - c) znają instytucje, które mają im pomóc w procesie wychowania dziecka.
- 2) Nauczyciele:
 - a) potrafią organizować zajęcia o charakterze profilaktycznym,
 - b) znają techniki integracji grupy klasowej i metody pracy zmierzające do rozpoznawania i rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.
- 3) Dzieci i młodzież:
 - a) wyposażona jest w podstawowe umiejętności życiowe pozwalające zapobiegać podejmowaniu zachowań ryzykownych,
 - b) wykształtowane są zachowania asertywne.

6. Zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zadanie I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- 1) Prowadzenie oraz finansowanie działalności punktu konsultacyjnego jako miejsca pierwszego pomocnego kontaktu dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- 2) Zatrudnienie na potrzeby działania punktu konsultacyjnego specjalistów w dziedzinie prawa, psychologii, terapii uzależnień, pracy z rodziną.
- 3) Współpraca oraz finansowanie podejmowanych działań w ramach współpracy z placówkami leczenia odwykowego w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych i współuzależnionych od napojów alkoholowych oraz innymi placówkami ochrony zdrowia w zakresie udzielania porad indywidualnych i prowadzenie zajęć terapeutycznych leczenia odwykowego wykraczających poza zakres kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia.
- 4) Wsparcie finansowe działań podejmowanych w ramach współpracy z Centrum Zdrowia Psychicznego, Poradnią Leczenia Uzależnień, innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.
- 5) Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy.

- 6) Wspieranie interwencji kryzysowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach współpracy w zakresie działania zespołów interdyscyplinarnych.
- 7) Kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na szkolenia (w szczególności: terapeuci, grupy zawodowe profesjonalnie zajmujące się problematyką alkoholową, nauczyciele, pedagodzy, policjanci, pracownicy socjalni, pracownicy samorządowi realizujący zadania w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii), jak również udział w konferencjach, sympozjach i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji ludzi pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin jak również ofiar przemocy w rodzinie oraz tworzących i realizujących profesjonalne programy profilaktyczne.
- 8) Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywujących z osobami, wobec których istnieje podejrzenie o nadużywanie alkoholu, w celu zastosowania leczenia odwykowego.
- 9) Kierowanie wniosków do sądu, celem orzeczenia zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu, w stosunku do osób nagminnie nadużywających alkohol.
- 10) Rozpowszechnianie informacji o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz ofiar przemocy domowej, poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjnych w środowisku lokalnym.
- 11) Dofinansowanie kosztów realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych podczas wyjazdowych form organizacyjnych np. biwaki, obozy, zielone szkoły oraz pobytu na nich dzieci i młodzieży.
- 12) Finansowanie szkoleń dla członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w zakresie doskonalenia wiedzy na temat realizacji jej ustawowych działań.
- 13) Finansowanie szkoleń wynikających z realizacji zadań określonych w ustawie o przemocy w rodzinie.
- 14) Prowadzenie dyżuru telefonicznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie.
- 15) Wspieranie działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych w domach pomocy społecznej oraz w środowiskowych domach samopomocy.
- 16) Organizacja i finansowanie wyjazdowych warsztatów terapeutycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
- 17) Prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla osób uzależnionych lub/i osób eksperymentujących, tj. prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia w ośrodkach leczenia uzależnień.
- 18) Udzielanie wsparcia psychologicznego po zakończonym leczeniu.
- 19) Kontynuowanie współpracy z ośrodkami terapeutycznymi.
- 20) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Wskaźniki monitoringowe:

- 1) liczba osób objętych poradnictwem oraz liczba porad,
- 2) liczba osób objętych wsparciem psychologicznym,
- 3) liczba osób objętych pomocą przez ośrodki terapeutyczne.

Zadanie II

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii i uzależnień behawioralnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- 1) Współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną, materialną, medyczną, prawną i psychologiczną, w tym m.in. z Komisariatem Policji w Dobrej, Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Domem Pomocy Społecznej w Skęczniewie, Zespołem Kuratorskim Sądu Rejonowego w Turku, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, przedstawicielami ochrony zdrowia, pedagogami, psychologami, prawnikami oraz organizacjami pozarządowymi w celu szybkiego reagowania na zaistniałe bądź potencjalne problemy.
- 2) Finansowanie zadań realizowanych przez placówki wsparcia dziennego prowadzonych w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, w formie specjalistycznej z programem socjoterapeutycznym lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.
- 3) Finansowanie realizacji zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- 4) Realizacja działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla dzieci i rodziców.
- 5) Dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną.
- 6) Zwiększanie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, sposobów reagowania na przemoc i możliwości uzyskania pomocy.
- 7) Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
- 8) Prowadzenie poradnictwa dla rodziców z zakresu psychoedukacji, podnoszenia umiejętności wychowawczych, przygotowywanie rodziny do powrotu jej członka po zakończeniu terapii.
- 9) Systematyczna współpraca z placówkami zajmującymi się pomocą dla rodzin osób uzależnionych.

Wskaźniki monitoringowe:

- 1) liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym,
- 2) liczba rodziców objętych poradnictwem.

Zadanie III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży - w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- 1) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- 2) Wspieranie w sposób finansowy oraz pozafinansowy pozalekcyjnych imprez edukacyjnych oraz sportowo - rekreacyjnych - jako elementu oddziaływań profilaktycznych mających na celu promocję zdrowego stylu życia.

- 3) Aktywny udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych.
- 4) Prowadzenie i finansowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu poniżej 18 roku życia.
- 5) Tworzenie i finansowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, szczególnie w okresie trwania ferii zimowych i wakacji, promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu wolnego.
- 6) Wspieranie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktyczno – interwencyjnej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych przez nauczycieli, pedagogów, psychologów oraz funkcjonariuszy policji.
- 7) Współpraca z instytucjami z terenu Gminy Dobra (placówki oświatowe, kluby sportowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe) oraz wspólna realizacja działań związanych z profilaktyką oraz promocją zdrowego, wolnego od nałogów stylu życia.
- 8) Organizacja spotkań okolicznościowych dla rodzin, dzieci i osób z problemem uzależnień w tym zakup paczek.
- 9) Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 10) Organizowanie w szkołach na terenie Gminy Dobra różnych form dydaktycznych na temat szkodliwości używania psychostymulatorów.
- 11) Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, w tym inicjowanie działań na rzecz zwiększania bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 12) Wspieranie programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji.
- 13) Wspieranie programów profilaktyki narkomanii oraz programów profilaktyki w zakresie uzależnień behawioralnych adresowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.
- 14) Rozwój i wsparcie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży.
- 15) Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat problemu uzależnień, m.in. poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień.
- 16) Wspieranie i podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z osobami uzależnionymi poprzez organizowanie i dofinansowanie szkoleń.
- 17) Wspieranie i organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących problemu uzależnień dla nauczycieli.
- 18) Współuczestnictwo w programach i kampaniach edukacyjno-społecznych poświęconych uzależnieniom.
- 19) Współpraca z mediami.

Wskaźniki monitoringowe:

- 1) liczba realizowanych programów profilaktycznych oraz liczba dzieci, młodzieży i rodziców nimi objętych,
- 2) liczba dzieci i młodzieży objętych ofertą zajęć pozaszkolnych,
- 3) liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej,
- 4) liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi objętych szkoleniami,
- 5) liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach i warsztatach dotyczących problemu uzależnień,
- 6) liczba programów i kampanii edukacyjno-społecznych, w których brano udział,
- 7) liczba przedsięwzięć realizowanych we współpracy z mediami.

Zadanie IV

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz problemów w zakresie uzależnień behawioralnych.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- 1) Współpracę i wsparcie finansowe placówek realizujących program wsparcia dla osób uzależnionych, działających na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych będących mieszkańcami Gminy Dobra.
- 2) Wsparcie działalności organizacji, stowarzyszeń i instytucji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym (m.in. zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia materiałów dydaktycznych, edukacyjnych, biurowych) .
- 3) Finansowanie zakupu nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno-edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów zawodów sportowo-rekreacyjnych i innych imprez o tematyce powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia.
- 4) Wsparcie organizacyjne i finansowe w organizacji samopomocowych grup wsparcia np. klubu abstynenta, lokalnego klubu rodzinnego.
- 5) Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie spotkań informacyjnych, zajęć, kampanii społecznych.
- 6) Promowanie dobrych praktyk w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom .
- 7) Podnoszenie świadomości społecznej na temat występujących zagrożeń społecznych.

Wskaźniki monitoringowe:

- 1) liczba wspólnych przedsięwzięć podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- 2) liczba wspieranych organizacji pozarządowych.

Zadanie V

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- 1) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 2) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- 3) Organizowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów oraz lokali, w których prowadzi się sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
- 4) Weryfikacja zasad określających ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, miejsca i obiekty na terenie lub w pobliżu których zakazana będzie sprzedaż, podawanie, spożywanie oraz wnoszenie napojów alkoholowych.

- 5) Weryfikacja zasad, form i zakresu prowadzenia kontroli sprzedaży napojów alkoholowych ze wskazaniem instytucji i osób upoważnionych do prowadzenia w/w kontroli.
- 6) Sukcesywne zmniejszanie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Dobra.

Wskaźniki monitoringowe:

- 1) liczba przeprowadzonych interwencji,
- 2) liczba kontroli.

7. Źródła i zasady finansowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2025 dla Gminy Dobra.

- 1) Finansowanie działań podejmowanych w związku z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2025 dla Gminy Dobra odbywa się w ramach środków własnych gminy pochodzących z opłat, pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2) Zadania realizowane w ramach w/w programu mogą być także finansowane z dotacji Wojewody Wielkopolskiego, Samorządu Województwa Wielkopolskiego, innych jednostek samorządu terytorialnego, z zapisów, darowizn i innych wpływów od instytucji, osób prawnych i fizycznych oraz ze środków pochodzących z programów wykorzystujących finansowanie Unii Europejskiej i programów krajowych.

8. Zasady wynagrodzenia członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

- 1) Ustala się miesięczne wynagrodzenie dla pełnomocnika ds. realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w wysokości 600,00 zł. (brutto) płatne do dnia 29 każdego miesiąca.
- 2) Ustala się pozostałym członkom gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w Dobrej wynagrodzenie w wysokości 250,00 zł. (brutto) za udział w pracach Komisji.
- 3) Wynagrodzenie przysługuje w przypadku potwierdzonego uczestnictwa w pracach komisji.
- 4) Do podróży służbowych członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w Dobrej stosuje się przepisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

9. Realizatorzy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Realizatorem gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów oraz przeciwdziałania narkomanii jest Burmistrz Dobrej za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Dobrej, w szczególności Pełnomocnika ds. realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Działania wyznaczone w programie mają charakter ciągły. Współrealizatorami programu są:

- 1) Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych w Dobrej
- 2) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej
- 3) Komisariat Policji w Dobrej
- 4) Sąd Rejonowy w Turku
- 5) Prokuratura Rejonowa w Turku
- 6) NZOZ Poradnia Leczenia Uzależnień „Pryzmat” w Turku
- 7) Centrum Zdrowia Psychicznego w Turku
- 8) Placówki oświatowe
- 9) Placówki służby zdrowia
- 10) Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii
- 11) Instytucje, organizacje rządowe i pozarządowe.

10. Monitoring realizacji programu

Skuteczność realizacji zapisów gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii będzie zależała od posiadanych przez samorząd gminy i uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych środków finansowych.

Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie realizatora programu z jego współrealizatorami oraz prowadzenie przez nich monitoringu zapisów programu, polegającego na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.